

Pamiętaj:

**Naucz się nazw 100
najważniejszych minerałów**

Minerale miedzi

miedź rodzima	Cu
chalkopiryt	CuFeS ₂
bornit	Cu ₂ S·(Fe,Cu)S
covellin	CuS
chalkozyn	Cu ₂ S
tetraedryt	Cu ₃ SbS ₄₋₅
energite	Cu ₃ AsS ₄
kupryt	Cu ₂ O
tenoryt	CuO
malachit	Cu ₂ (CO ₃)(OH) ₂
azuryt	Cu ₃ (CO ₃) ₂ (OH) ₂
chryzokola	CuSiO ₃ ·nH ₂ O

Minerale srebra

srebro rodzime	Ag
elektrum	(Au, Ag)
argentyt	Ag ₂ S
pirargyryt	Ag ₃ SbS ₃
chlorargyryt	AgCl

Minerale złota

złoto rodzime	Au
sylvanit	AuAgTe ₄
calaveryt	(Au,Ag)Te ₂

Minerale ołowiu

galena	PbS
cerusyt	PbCO ₃
anglezyt	PbSO ₄
bietiechtinit	Pb(Cu, Fe) ₂₁ S ₁₅

Minerały cynku

sfaleryt	ZnS
smitsonit	ZnCO₃
willemit	Zn₂(SiO₄)
franklinit	ZnFe₂O₄

Minerały glinu

diaspor	α-AlOOH
boehmit	γ-AlOOH
gibbsyt	γ-Al(OH)₃
leucyt	K(AlSi₂O₆)

MINERAŁY NIKLU

pentlandyt – (Fe,Ni)₉S₈

milleryt – β-NiS

gersdorfit – NiAsS

nikiel-skutterudyt

(dawniej chloantyt) – (Ni,Co)As₃₋₂

nikielin – NiAs

annabergit - Ni₃(AsO₄)₂ · 8H₂O

MINERAŁY KOBALTU

linneit – Co₃S₄

cobaltyn –CoAsS

skutterudyt –CoAs₃

asbolan – m(Co, Ni)O · MnO₂ · nH₂O

erytryn – Co₃[AsO₄]₂ · nH₂O

Minerały żelaza

Magnetyt	Fe_3O_4
Hematyt	Fe_2O_3
Goethyt	$\alpha\text{-FeOOH}$
Syderyt	FeCO_3
Szamozyt	$(\text{Fe}^{2+}, \text{Mg}, \text{Fe}^{3+})_5\text{Al}[(\text{O}, \text{OH})_8 \text{AlSi}_3\text{O}_{10}]$
Żelazo rodzime	Fe
Piryt (regularny)	FeS_2
Markasyt (rombowy)	FeS_2
Pirotyn	FeS
Ilmenit	FeTiO_3

Pierwiastki rodzime

Grafit	C
Diament	C
Fulleryt	C
Siarka	S
Złoto	Au
Srebro	Ag
Żelazo	Fe
Miedź	Cu
Platyna	Pt

Minerały typu sole łatwo rozpuszczalne

Villiaumit

NaF

Sylvin

KCl

Halit

NaCl

Carnalit

KMgCl₃·6H₂O

Salmiak

NH₄Cl

Bischofit

MgCl₂·H₂O

Kizeryt

MgSO₄ ·H₂O

Minerały typu sole trudno rozpuszczalne

Fluoryt	CaF_2
Kryolit	$\text{Na}_3[\text{AlF}_6]$
Baryt	BaSO_4
Anhydryt	CaSO_4
Gips	$\text{CaSO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$
Celestyn	SrSO_4
Kizeryt	$\text{MgSO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$
Kalcyt	CaCO_3
Dolomit	$\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$
Magnezyt	MgCO_3

Minerały skałotwórcze

Kwarc	SiO_2
Opal	$\text{SiO}_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$
Ortoklaz (jednoskośny)	$\text{K}[\text{AlSi}_3\text{O}_8]$
Mikroklin (trójskośny)	$\text{K}[\text{AlSi}_3\text{O}_8]$
Albit	$\text{Na}[\text{AlSi}_3\text{O}_8]$
Anortyt	$\text{Ca}[\text{Al}_2\text{Si}_2\text{O}_8]$
Muskowit	$\text{K}(\text{Al})_2(\text{OH})_2[\text{AlSi}_3\text{O}_{10}]$
Biotyt	$\text{K}(\text{Mg},\text{Fe})_3(\text{OH})_2[\text{AlSi}_3\text{O}_{10}]$
Oliwiny	$(\text{Mg},\text{Fe})_2[\text{SiO}_4]$
Kaolinit	$\text{Al}_4(\text{OH})_8[\text{Si}_4\text{O}_{10}]$
Illit	$\text{K}(\text{Mg},\text{Fe})_3(\text{OH})_2[\text{AlSi}_3\text{O}_{10}]$
Magnesiohornblenda	$\text{Ca}_2\text{Mg}_4(\text{Al}, \text{Fe}^{3+})[\text{OH}]_2[(\text{AlSi}_7\text{O}_{22})]$
Augit	$(\text{Ca}, \text{Mg}, \text{Fe}^{+2}, \text{Fe}^{+3}, \text{Ti}, \text{Al})_2[(\text{Si}, \text{Al})_2\text{O}_6]$

Dysten

Sylimanit

Andaluzyt

Granty

Talk

Epidot

Chryzotyl

Antygoryt

Cristobalit

Trydymit

Stiszowit

Coesyty

Lonsdaleit

Lód

Rodochrozyt

Rutyl

Anataz

Inne
(znajdź ich wzory chemiczne)

Co to za minerał (zdjęcia Maneckiego)?

bornit

magnetyt + kwarc

